

Bank Polski

Skrócone śródroczne skonsolidowane
sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
Spółki Akcyjnej za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2011 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od	okres od	okres od	okres od
	01.01.2011 do 30.06.2011	01.01.2010 do 30.06.2010	01.01.2011 do 30.06.2011	01.01.2010 do 30.06.2010
Wynik z tytułu odsetek	3 574 546	3 066 179	901 002	765 741
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 541 403	1 527 222	388 527	381 405
Wynik z działalności operacyjnej	2 311 028	1 936 832	582 519	483 700
Zysk brutto	2 307 231	1 931 838	581 562	482 453
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 837 147	1 500 741	463 072	374 792
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 838 314	1 502 337	463 367	375 190
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,47	1,20	0,37	0,30
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,47	1,20	0,37	0,30
Dochody całkowite netto	1 757 367	1 712 549	442 963	427 688
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	2 089 581	(51 302)	526 701	(12 812)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(482 189)	(844 616)	(121 541)	(210 933)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(160 920)	(151 986)	(40 562)	(37 957)
Przepływy pieniężne netto	1 446 472	(1 047 904)	364 600	(261 701)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na	stan na	stan na	stan na
	30.06.2011	31.12.2010	30.06.2011	31.12.2010
Aktywa razem	178 701 860	169 660 501	44 825 631	42 840 315
Kapitał własny ogółem	20 641 935	21 359 568	5 177 829	5 393 422
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	20 640 839	21 357 578	5 177 555	5 392 919
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	313 550	315 633
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	16,51	17,09	4,14	4,31
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	16,51	17,09	4,14	4,31
Współczynnik wypłacalności	12,58%	12,47%	12,58%	12,47%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	16 691 630	15 960 255	4 186 934	4 030 062
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 542 141	1 512 546	386 831	381 927
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	68 647	145 928	17 219	36 848

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych - kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego z sześciu miesięcy okresu zakończonego dnia 30 czerwca 2011 i 2010 roku: 1 EUR = 3,9673 PLN i 1 EUR = 4,0042 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej - kurs średni NBP na dzień 30 czerwca 2011 roku: 1 EUR = 3,9866 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1 EUR = 3,9603 PLN.

Spis treści	Strona
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku i dnia 30 czerwca 2010 roku

	Nota	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Działalność kontynuowana:			
Przychody z tytułu odsetek	4	5 602 314	5 033 176
Koszty z tytułu odsetek	4	(2 027 768)	(1 966 997)
Wynik z tytułu odsetek		3 574 546	3 066 179
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	1 899 854	1 910 752
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	(358 451)	(383 530)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		1 541 403	1 527 222
Przychody z tytułu dywidend		6 537	5 512
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	(35 276)	(22 605)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych		15 937	36 132
Wynik z pozycji wymiany	7	132 385	165 954
Pozostałe przychody operacyjne	8	230 109	189 338
Pozostałe koszty operacyjne	8	(150 042)	(112 603)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		80 067	76 735
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	9	(881 400)	(883 284)
Ogólne koszty administracyjne	10	(2 123 171)	(2 035 013)
Wynik z działalności operacyjnej		2 311 028	1 936 832
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych		(3 797)	(4 994)
Zysk brutto		2 307 231	1 931 838
Podatek dochodowy	11	(470 084)	(431 097)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		1 837 147	1 500 741
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(1 167)	(1 596)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		1 838 314	1 502 337
Zysk na jedną akcję			
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		1,47	1,20
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		1,47	1,20
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana:

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA nie prowadziła w I półroczu 2011 i w I półroczu 2010 działalności zaniechanej.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku i dnia 30 czerwca 2010 roku

	Nota	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		1 837 147	1 500 741
Inne dochody całkowite		(79 780)	211 808
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(26 318)	39 905
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej		(367)	728
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		28 856	15 029
Podatek odroczone z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	11	(5 482)	(2 855)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	17	(94 406)	196 298
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	11	17 937	(37 297)
Razem, dochody całkowite netto		1 757 367	1 712 549
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		1 757 367	1 712 549
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		1 758 261	1 714 527
udziałowców niesprawujących kontroli		(894)	(1 978)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
na dzień 30 czerwca 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Nota	30.06.2011	31.12.2010
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym		7 643 539	6 182 412
Należności od banków	14	2 225 799	2 307 032
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	1 618 339	1 503 649
Pochodne instrumenty finansowe	16	1 695 315	1 719 085
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	18	12 331 438	10 758 331
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	19	135 680 439	130 668 119
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	10 967 850	10 219 400
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	21	168 012	172 931
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		19 801	19 784
Zapasy		525 154	530 275
Wartości niematerialne	22	1 781 502	1 802 037
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	22	2 517 981	2 576 445
nieruchomości inwestycyjne		254	259
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		2 694	4 318
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego		637 641	582 802
Inne aktywa		886 356	613 881
SUMA AKTYWÓW		178 701 860	169 660 501
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		2 368	3 370
Zobowiązania wobec banków	23	6 220 068	5 233 875
Pochodne instrumenty finansowe	16	2 258 812	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	24	139 093 383	132 981 215
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	25	3 457 057	3 298 867
Zobowiązania podporządkowane		1 612 902	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	26	4 666 186	2 092 834
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		147 156	67 744
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		28 445	22 764
Rezerwy	27	573 548	583 690
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		158 059 925	148 300 933
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy		1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		17 713 012	16 888 145
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(136 338)	(109 747)
Niepodzielony wynik finansowy		(24 149)	112 297
Wynik roku bieżącego		1 838 314	3 216 883
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		20 640 839	21 357 578
Udziały niekontrolujące		1 096	1 990
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		20 641 935	21 359 568
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		178 701 860	169 660 501
Współczynnik wypłacalności	37.1.2	12,58%	12,47%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		20 641 935	21 359 568
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		16,51	17,09
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		16,51	17,09

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku i dnia 30 czerwca 2010 roku

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitały przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							Razem pozostałe kapitały
1 stycznia 2011 roku	1 250 000	12 212 177	3 412 239	1 070 000	976	(25 171)	217 924	16 888 145	(109 747)	112 297	3 216 883	21 357 578	1 990	21 359 568
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 216 883	(3 216 883)	-	-	-
Dochody całkowite, razem	-	-	-	-	(367)	23 374	(76 469)	(53 462)	(26 591)	-	1 838 314	1 758 261	(894)	1 757 367
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	830 200	48 129	-	-	-	-	878 329	-	(878 329)	-	-	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 475 000)	-	(2 475 000)	-	(2 475 000)
30 czerwca 2011 roku	1 250 000	13 042 377	3 460 368	1 070 000	609	(1 797)	141 455	17 713 012	(136 338)	(24 149)	1 838 314	20 640 839	1 096	20 641 935

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2010 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitały przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							Razem pozostałe kapitały
1 stycznia 2010 roku	1 250 000	12 149 682	3 405 087	1 070 000	705	(11 762)	119 276	16 732 988	(108 791)	248 806	2 305 538	20 428 541	7 329	20 435 870
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 305 538	(2 305 538)	-	-	-
Dochody całkowite, razem	-	-	-	-	728	12 174	159 001	171 903	40 287	-	1 502 337	1 714 527	(1 978)	1 712 549
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	12 495	-	-	-	-	-	12 495	-	(12 495)	-	-	-	-
Dopłata do kapitału dla udziałowców niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	165	165
Zbycie spółki zależnej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	761	-	761	(723)	38
30 czerwca 2010 roku	1 250 000	12 162 177	3 405 087	1 070 000	1 433	412	278 277	16 917 386	(68 504)	2 542 610	1 502 337	22 143 829	4 793	22 148 622

Noty przedstawione na stronach od 10 do 66
stanowią integralną część śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku i dnia 30 czerwca 2010 roku

	Nota	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		1 838 314	1 502 337
Korekty razem:		251 267	(1 553 639)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(1 167)	(1 596)
Amortyzacja		251 381	238 220
Strata z działalności inwestycyjnej		(11 007)	(964)
Odsetki i dywidendy		(157 146)	(210 118)
Zmiana stanu należności od banków		68 643	46 014
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej		(1 687 797)	(1 237 837)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		23 770	175 484
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(5 445 687)	(8 680 971)
Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zmiana stanu należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		(53 215)	(4 650)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		(267 371)	(6 932)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		1 151 870	1 239 996
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(145 983)	1 709 229
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		6 114 189	4 186 551
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		34 172	118 077
Zmiana stanu rezerw i odpisów		439 296	497 549
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		116 558	573 522
Zapłacony podatek dochodowy		(439 977)	(602 401)
Bieżące obciążenie podatkowe		519 389	478 614
Inne korekty		(258 651)	(71 426)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 089 581	(51 302)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		2 112 307	6 420 307
Zbycie inwestycyjnych papierów wartościowych		2 097 580	6 414 837
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		13 288	3 837
Inne wpływy inwestycyjne		1 439	1 633
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(2 594 496)	(7 264 923)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(2 409 010)	(7 090 698)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(185 486)	(174 225)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(482 189)	(844 616)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		44 482	-
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(119)	-
Spłata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(40 307)	(42 302)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		232 493	275 950
Spłata zobowiązań długoterminowych		(397 469)	(385 634)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(160 920)	(151 986)
Przepływy pieniężne netto		1 446 472	(1 047 904)
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		5 128	185 708
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		8 438 681	8 992 393
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	30	9 885 153	7 944 489
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		5 447	4 476

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.	Informacje ogólne	10
2.	Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	14
3.	Informacje dotyczące segmentów działalności	17

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4.	Przychody i koszty z tytułu odsetek	20
5.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	21
6.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	21
7.	Wynik z pozycji wymiany	22
8.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	22
9.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	23
10.	Ogólne koszty administracyjne	24
11.	Podatek dochodowy	24
12.	Zysk przypadający na jedną akcję	24
13.	Zadeklarowane i otrzymane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	25

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

14.	Należności od banków	25
15.	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	25
16.	Pochodne instrumenty finansowe	26
17.	Pochodne instrumenty zabezpieczające	27
18.	Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	29
19.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	29
20.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	30
21.	Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	30
22.	Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe	32
23.	Zobowiązania wobec banków	32
24.	Zobowiązania wobec klientów	33
25.	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	33
26.	Pozostałe zobowiązania	33
27.	Rezerwy	34

POZOSTAŁE NOTY

28.	Zobowiązania pozabilansowe	35
29.	Sprawy sporne	36
30.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	37
31.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi	38
32.	Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo	40

(w tysiącach złotych)

33.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA	40
34.	Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej	41
35.	Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	43
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI		
36.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami finansowymi	44
37.	Adekwatność kapitałowa	62
INFORMACJE DOTYCZĄCE ZDARZEŃ NASTĘPUJĄCYCH PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY		
38.	Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	64

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skonsolidowane śródroczne sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA („Grupa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2010 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2010 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych, chyba że wskazano inaczej.

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA”, „jednostka dominująca”, „Bank”).

Jednostka dominująca została utworzona w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. Od 1950 roku jednostka dominująca rozpoczęła działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku nastąpiło zarejestrowanie Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej. Spółka została wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym Sądem Rejestrowym jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 tysięcy złotych.

Akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 30 czerwca 2011 roku				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2010 roku				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

Zmiany w statucie PKO Banku Polskiego SA

W dniu 14 kwietnia 2011 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr 3/2011 w sprawie zmian Statutu PKO Banku Polskiego SA (treść podjętej uchwały Bank opublikował w raporcie bieżącym nr 13/2011). Propozycja zmian Statutu Banku została przedstawiona przez Skarb Państwa – akcjonariusza Banku. Zmiany zawarte w uchwale dotyczyły:

- 1) ograniczenia prawa głosowania akcjonariuszy wraz z przyjęciem zasad kumulacji i redukcji głosów,
- 2) statutowej liczebności Rady Nadzorczej,
- 3) przedmiotu obrad pierwszego posiedzenia Rady Nadzorczej nowej kadencji,
- 4) definicji podmiotu dominującego i zależnego.

Wskazane powyżej zmiany w treści Statutu PKO Banku Polskiego SA, wprowadzone uchwałą podjętą przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 14 kwietnia 2011 roku, zarejestrowane zostały w Krajowym Rejestrze Sądowym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy KRS.

W efekcie powyższych zmian zapowiedziane zmniejszenie udziału Skarbu Państwa w kapitale PKO Banku Polskiego SA, które może ponownie wystąpić w kolejnych latach (jakkolwiek nie spadnie poniżej 25%) nie spowoduje ograniczenia kontroli Skarbu Państwa nad strategicznymi decyzjami Banku.

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Grupy

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, bankowości internetowej oraz obsługi i rozliczeń transakcji kartowych, a także prowadzi działalność deweloperską. Zakres działalności poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej został przedstawiony w niniejszej notcie w tabeli „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez spółki zależne KREDOBANK SA i UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. na terenie Ukrainy oraz poprzez spółkę zależną PKO Finance AB na terenie Szwecji.

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki:

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				30.06.2011	31.12.2010
Jednostka dominująca					
1	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna				
Jednostki zależne bezpośrednio					
2	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	Działalność usługowa, w tym wspomagające usługi finansowe	100,00	100,00
3	Bankowy Fundusz Leasingowy SA	Łódź	Działalność leasingowa	100,00	100,00
4	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	Warszawa	Usługi w zakresie obsługi i rozliczeń transakcji kartowych	100,00	100,00
5	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. ¹	Warszawa	Zarządzanie i eksploatacja Centrum Finansowego Puławska	100,00	100,00
6	Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ²	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9885	99,9885
7	Inteligo Financial Services SA	Warszawa	Usługi w zakresie technicznej obsługi bankowości internetowej	100,00	100,00
8	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	Usługi finansowe	99,5655	99,5655
9	PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	100,00	100,00
10	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	Usługi finansowe	100,00	100,00
11	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
12	Qualia Development Sp. z o.o. ³	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
Jednostki zależne pośrednio					
Jednostki zależne od Qualia Development Sp. z o.o.					
13	Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	Pełnienie roli komplementariusza w spółkach komandytowych z Grupy Qualia Development	100,00	0,00
14	Fort Mokotów Sp. z o.o. ⁴	Warszawa	Działalność deweloperska	51,00	51,00
15	PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o. ⁵	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9975	99,9975
16	PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o. ⁵	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9750	99,9750
17	Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. ⁶	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
18	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k. ⁷	Warszawa	Działalność deweloperska	99,9787	0,00
19	Sarnia Dolina Sp. z o.o. ⁸	Warszawa	Działalność deweloperska	56,00	56,00
20	UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.	Kijów, Ukraina	Działalność deweloperska	55,00	55,00
Jednostki zależne od Bankowego Funduszu Leasingowego SA					
21	Bankowy Leasing Sp. z o.o. ⁹	Łódź	Działalność leasingowa	99,9988	99,9978
22	BFL Nieruchomości Sp. z o.o. ⁹	Łódź	Działalność leasingowa	99,9973	99,9952
Jednostka zależny od Inteligo Financial Services SA					
23	PKO BP Finat Sp. z o.o. ¹⁰	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	80,3287	80,3287
Jednostka zależny od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA					
24	PKO BP Faktoring SA ⁹	Warszawa	Działalność faktoringowa	99,9889	99,9867

1 od 1 lipca 2011 roku Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. - w likwidacji

2 drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o.

3 poprzednia nazwa PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

4 od 28 lipca 2011 roku Fort Mokotów Sp. z o.o. - w likwidacji

5 drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Sp. z o.o.

6 poprzednia nazwa PKO BP Inwestycje - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.

7 komandytariuszem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o., komplementariuszem - Qualia Sp. z o.o., w pozycji udział w kapitale

wykazany jest udział w łącznych wkładach wniesionych przez wspólników

8 poprzednia nazwa PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o.

9 PKO Bank Polski SA posiada 1 udział /akcję w przedmiotowej Spółce

10 pozostałe udziały Spółki posiada PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA (19,6702%) oraz PKO Bank Polski SA (1 udział)

2. W dniu 1 kwietnia 2011 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwały powołujące:

- Piotra Alickiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Bartosza Drabikowskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Jarosława Myjaka na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Jacka Obłąkowskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku,
- Jakuba Papierskiego na stanowisko wiceprezesa Zarządu Banku.

Zgodnie z podjętymi uchwałami wyżej wymienione osoby zostały powołane do pełnienia wskazanych funkcji w PKO Banku Polskim SA na wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA zatwierdzającego sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za 2010 rok.

3. W dniu 16 maja 2011 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwałę powołującą Andrzeja Kołatkowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, któremu będą podlegały sprawy z zakresu ryzyka i windykacji na wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA zatwierdzającego sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za 2010 rok, pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

W dniu 9 sierpnia 2011 roku Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Andrzeja Kołatkowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku.

W trakcie 6 miesięcy zakończonych dnia 30 czerwca 2011 roku miała miejsce następująca zmiana w składzie Rady Nadzorczej Banku:

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku zwołane 30 czerwca 2011 roku na podstawie art. 385 § 1 Kodeksu spółek handlowych w związku z § 11 ust. 2 Statutu Banku powołało w skład Rady Nadzorczej Banku:

- Cezarego Banasińskiego,
- Tomasza Zganiacza,
- Jana Bossaka,
- Mirosława Czekaja,
- Krzysztofa Kiliana,
- Ewę Miklaszewską,
- Piotra Marcza,
- Marka Mroczkowskiego,
- Ryszarda Wierzbę.

Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz na podstawie § 11 ust. 1 Statutu Banku ustalił listę członków Rady Nadzorczej na 9 osób oraz na podstawie § 12 ust. 1 Statutu Banku wyznaczył:

- Cezarego Banasińskiego – na Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku,
- Tomasza Zganiacza – na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 10 sierpnia 2011 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 9 sierpnia 2011 roku.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej publikowane jest łącznie ze skróconym śródrocznym sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2011 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1.1. Opis ważniejszych zasad rachunkowości

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku.

Prezentowane skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe za I półrocze 2011 roku powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2010 rok sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa po raz pierwszy zastosowała „Poprawki do MSSF 2010”, w tym poprawki do MSR 34, oraz zmieniony MSR 24 „Transakcje z jednostkami powiązаныmi”, mające zastosowanie od 1 stycznia 2011 roku. Powyższe zmiany nie mają istotnego wpływu na zakres ujawnień prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

2.1.2. Standardy i interpretacje wydane w 2011 roku po dacie opublikowania sprawozdania finansowego za 2010 rok

W 2011 roku, po dacie opublikowania rocznego sprawozdania finansowego, tj. po dniu 7 marca 2011 roku, Rada ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”, MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat zaangażowania w innych jednostkach” oraz MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”. Wszystkie wymienione standardy mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 roku. Żaden z opublikowanych standardów nie został uwzględniony przez Bank do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego powyższe standardy nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

Ponadto, w czerwcu 2011 roku zostały opublikowane zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, które wymagają, aby jednostki dzieliły pozycje prezentowane w pozostałych całkowitych dochodach na dwie grupy na podstawie tego, czy w przyszłości będą mogły one zostać ujęte w wyniku finansowym oraz zmieniające tytuł sprawozdania z całkowitych dochodów na „sprawozdanie z wyniku finansowego i pozostałych całkowitych dochodów”. Zmiany do MSR 1 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2012 roku i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską. W czerwcu 2011 roku Rada ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała również zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, które wprowadzają nowe wymogi w zakresie ujmowania i wyceny kosztów programów określonych świadczeń oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy, jak również zmieniają wymagane ujawnienia dotyczące wszystkich świadczeń pracowniczych. Zmiany do MSR 19 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 roku i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską. Żadne z powyższych zmian nie zostały uwzględnione przez Bank do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

2.2. Ważniejsze szacunki i oceny

Grupa Kapitałowa podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Zasady dokonywania ważniejszych szacunków i ocen są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku.

Szacunki i założenia, które Grupa Kapitałowa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa Kapitałowa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczyste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę Kapitałową szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowań:

2.2.1. Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Grupa Kapitałowa planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o $-/+ 10\%$ to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zwiększeniu o 314 milionów złotych lub zmniejszeniu o 185 miliony złotych. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

2.2.2. Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Opcje wyceniane są na podstawie danych pochodzących z rynków regulowanych, na podstawie danych otrzymanych od kontrahentów Banku bądź za pomocą modeli wyceny opcji. Zmienne używane do wyceny pochodzą z dostępnych danych rynkowych.

Stosowane przez Grupę techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywej dochodowości konstruowanej na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Grupa Kapitałowa przeprowadziła symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmiany krzywej dochodowości na wycenę transakcji. Przesunięcie krzywej o 50 pb w górę skutkowałoby spadkiem wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych o 35 234 tysięcy złotych. Analogiczne przesunięcie w odwrotnym kierunku zwiększyłoby wycenę o 44 814 tysiące złotych (w tym dla instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń: spadek o 42 371 tysiące złotych przy przesunięciu krzywej w górę oraz wzrost o 51 741 tysięcy złotych przy przesunięciu krzywej w dół).

2.2.3. Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy obowiązujące w Spółkach Grupy Kapitałowej. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz

z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.2.4. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10 lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 13 milionów złotych lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 148 milionów złotych.

3. Informacje dotyczące segmentów działalności

Podstawowy wzór segmentacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oparty jest na kryterium grupy klientów – odbiorców produktów i usług oferowanych przez jednostkę dominującą oraz poszczególne spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Każdy segment operacyjny to działalność obejmująca dostarczanie produktów oraz usług, które charakteryzuje podobne ryzyko i dochody - inne niż w pozostałych wyszczególnionych segmentach operacyjnych. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiągniętych wyników oraz alokacji zasobów.

Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Obecnie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje trzy podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny i inwestycyjny:

- 1) segment detaliczny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z klientami indywidualnymi, klientami małych i średnich przedsiębiorstw oraz transakcje z klientami rynku mieszkaniowego, a także działalność następujących spółek zależnych: KREDOBANK SA, PKO BP BANKOWY Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego SA, PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA, Grupy Inteligo Financial Services SA, Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA, Grupy Qualia Development Sp. z o.o. oraz Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.

Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi private banking, produkty inwestycyjne, karty kredytowe i debetowe, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego,

- 2) segment korporacyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi oraz działalność Grupy Bankowego Funduszu Leasingowego SA i działalność Grupy Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA.

Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, transakcje sell buy back i buy sell back z klientami, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów,

(w tysiącach złotych)

- 3) segment inwestycyjny obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi, dłużnymi papierami wartościowymi oraz działalność PKO Finance AB i Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (działalność własna). W wyniku segmentu wykazywany jest również wynik centrum transferowego (ALM) uwzględniający wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami operacyjnymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, zobowiązania podporządkowane oraz środki z tytułu emisji EMTN i kredyty otrzymane od instytucji finansowych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości przyjętymi do sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego zostało zaprezentowane na poziomie Grupy.

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku oraz 30 czerwca 2010 roku, a także aktywów i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku	Działalność kontynuowana				
	Segment detaiczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
			Działalność własna	Centrum transferowe (ALM)	
Wynik z tytułu odsetek	2 694 762	298 009	115 336	466 439	3 574 546
Wynik z tytułu prowizji	1 366 477	127 136	47 790	-	1 541 403
Wynik pozostały	127 287	46 271	92 690	(66 598)	199 650
Wynik na operacjach finansowych	851	793	5 361	(26 344)	(19 339)
Wynik z pozycji wymiany	64 078	30 930	77 631	(40 254)	132 385
Przychody z tytułu dywidend	-	-	6 537	-	6 537
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	49 343	27 563	3 161	-	80 067
Przychody / koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 015	(13 015)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(774 106)	(105 969)	(1 325)	-	(881 400)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 909 702)	(144 052)	(69 417)	-	(2 123 171)
amortyzacja	(224 703)	(17 582)	(9 096)	-	(251 381)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	-	(3 797)
Wynik segmentu (brutto)	1 504 718	221 395	185 074	399 841	2 307 231
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(470 084)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(1 167)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 504 718	221 395	185 074	399 841	1 838 314

Na dzień 30 czerwca 2011 roku	Działalność kontynuowana				
	Segment detaiczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
			Działalność własna	Centrum transferowe (ALM)	
Aktywa	115 837 573	39 274 249	23 590 038	-	178 701 860
Zobowiązania	113 694 147	31 306 742	13 059 036	-	158 059 925

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2010 roku	Działalność kontynuowana*				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		
			Działalność własna	Centrum transferowe (ALM)	
Wynik z tytułu odsetek	2 481 476	318 805	137 367	128 531	3 066 179
Wynik z tytułu prowizji	1 357 957	115 791	53 474	-	1 527 222
Wynik pozostały	119 061	35 209	91 005	16 453	261 728
Wynik na operacjach finansowych	(3 536)	(476)	21 277	(3 738)	13 527
Wynik z pozycji wymiany	53 546	29 095	63 122	20 191	165 954
Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 512	-	5 512
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	56 046	19 595	1 094	-	76 735
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 005	(13 005)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(773 859)	(103 536)	(5 889)	-	(883 284)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 840 886)	(125 213)	(68 914)	-	(2 035 013)
amortyzacja	(213 205)	(15 811)	(9 204)	-	(238 220)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	-	(4 994)
Wynik segmentu (brutto)	1 343 749	241 056	207 043	144 984	1 931 838
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(431 097)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	-	(1 596)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 343 749	241 056	207 043	144 984	1 502 337

*w związku z wprowadzonymi zmianami prezentacji wyników segmentów, dane dotyczące 2010 roku zostały doprowadzone do porównywalności.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	Działalność kontynuowana*				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny		
			Działalność własna	Centrum transferowe (ALM)	
Aktywa	112 010 210	34 963 122	22 687 169	-	169 660 501
Zobowiązania	109 307 500	27 721 094	11 272 339	-	148 300 933

*w związku z wprowadzonymi zmianami prezentacji wyników segmentów, dane dotyczące 2010 roku zostały doprowadzone do porównywalności.

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział geograficzny segmentów. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na Ukrainie poprzez KREDOBANK SA oraz Spółkę UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	3 550 809	23 737	3 574 546
Wynik z tytułu prowizji	1 524 086	17 317	1 541 403
Wynik pozostały	196 099	3 551	199 650
Ogólne koszty administracyjne	(2 075 659)	(47 512)	(2 123 171)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(892 847)	11 447	(881 400)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	(3 797)
Wynik segmentu (brutto)	2 302 488	8 540	2 307 231
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(470 084)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(1 167)
Zysk/strata netto	2 302 488	8 540	1 838 314

Na dzień 30 czerwca 2011 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa segmentu	177 269 777	1 432 083	178 701 860
Zobowiązania segmentu	157 157 548	902 377	158 059 925

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2010 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	3 029 850	36 329	3 066 179
Wynik z tytułu prowizji	1 507 695	19 527	1 527 222
Wynik pozostały	270 519	(8 791)	261 728
Ogólne koszty administracyjne	(1 978 203)	(56 810)	(2 035 013)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(862 697)	(20 587)	(883 284)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	(4 994)
Wynik segmentu (brutto)	1 967 164	(30 332)	1 931 838
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(431 097)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(1 596)
Zysk/strata netto	1 967 164	(30 332)	1 502 337

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa segmentu	168 030 912	1 629 589	169 660 501
Zobowiązania segmentu	147 264 946	1 035 987	148 300 933

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	4 601 737	4 104 451
Przychody z tytułu instrumentów zabezpieczających	351 145	308 411
Przychody z tytułu papierów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	256 316	242 888
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	247 738	229 355
Przychody z tytułu lokat w bankach	96 958	72 605
Przychody z tytułu papierów przeznaczonych do obrotu	45 304	72 484
Inne	3 116	2 982
Razem	5 602 314	5 033 176

W pozycji „Przychody z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających” Grupa Kapitałowa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę Kapitałową relacji zabezpieczających został zamieszczony w Nocie 17 skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej „Pochodne instrumenty zabezpieczające”.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku wartość przychodów z tytułu odsetek od kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniosła 176 902 tysięcy złotych. Przychody te są ujęte w pozycji "Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom".

Koszty z tytułu odsetek

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(1 902 444)	(1 859 362)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych	(104 015)	(53 603)
Koszty z tytułu depozytów banków	(19 399)	(17 235)
Inne	(1 910)	(36 797)
Razem	(2 027 768)	(1 966 997)

5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	278 295	246 140
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	278 295	246 140
Pozostałe prowizje	1 620 352	1 663 846
Z tytułu kart płatniczych	501 426	475 221
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	462 630	461 401
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	262 157	338 084
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	186 799	158 122
Z tytułu operacji kasowych	82 376	88 765
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	32 652	33 296
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	23 393	21 515
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	10 618	13 665
Inne*	58 301	73 777
Z tytułu usług powierniczych	1 207	766
Razem	1 899 854	1 910 752

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje za sprzedaż obligacji, prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Z tytułu kart płatniczych	(145 231)	(158 681)
Z tytułu ubezpieczeń kredytów	(68 464)	(73 976)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(69 789)	(73 114)
Z tytułu kosztów poniesionych za zarządzanie aktywami	(18 416)	(12 861)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(11 875)	(11 823)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne banków	(5 476)	(5 188)
Inne*	(39 200)	(47 887)
Razem	(358 451)	(383 530)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Instrumenty pochodne ¹⁾	(34 298)	(48 923)
Instrumenty dłużne	(3 319)	25 617
Instrumenty kapitałowe	1 390	683
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ¹⁾	952	-
Inne ¹⁾	(1)	18
Razem	(35 276)	(22 605)

W wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej w pozycji „Instrumenty pochodne” w okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (26 066) tysięcy złotych (w okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2010 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (24 709) tysięcy złotych).

01.01-30.06.2011	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	6 350 737	(6 381 789)	(31 052)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	48 861	(53 085)	(4 224)
Razem	6 399 598	(6 434 874)	(35 276)

01.01-30.06.2010	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	5 642 611	(5 689 475)	(46 864)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	39 158	(14 899)	24 259
Razem	5 681 769	(5 704 374)	(22 605)

Całkowita kwota zmiany wartości godziwych instrumentów finansowych wycenionych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonych z wykorzystaniem technik wyceny (w przypadku braku publikowanych notowań ustalonych na aktywnym rynku) w okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku wyniosła (33 347)¹⁾ tysięcy złotych (w okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2010 roku (48 905)¹⁾ tysięcy złotych).

7. Wynik z pozycji wymiany

	01.01-30.06.2011	01.01-30.06.2010
Różnice kursowe wynikające z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	107 869	(1 935 478)
Różnice kursowe z operacji wymiany	24 516	2 101 432
Razem	132 385	165 954

8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01-30.06.2011	01.01-30.06.2010
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	133 019	115 747
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	41 918	25 613
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	11 090	14 318
Przychody uboczne	8 530	9 383
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	449	1 538
Przychody ze sprzedaży udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	-	577
Inne	35 103	22 162
Razem	230 109	189 338

	01.01-30.06.2011	01.01-30.06.2010
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedanych produktów i usług	(95 640)	(54 092)
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(30 509)	(25 372)
Koszty uboczne	(2 259)	(2 182)
Koszty przekazanych darowizn	(6 289)	(1 960)
Inne	(15 345)	(28 997)
Razem	(150 042)	(112 603)

¹⁾ Stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ¹⁾ w nocie 6 „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów	Rozwiązanie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 909	306	-	-	16	296	622	-	21 281	(10)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	4 885 595	1 913 605	-	14 768	400 672	1 069 879	24 505	2 015	5 316 897	(843 726)
Rzeczowe aktywa trwałe	18 434	36	-	-	17 254	-	-	-	1 216	(36)
Wartości niematerialne	132 972	2 076	-	-	-	-	-	-	135 048	(2 076)
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	60 138	643	-	-	-	-	-	-	60 781	(643)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	2 961	-	-	-	-	-	-	-	2 961	-
Pozostałe, w tym	314 214	131 653	-	7	10 198	96 744	508	-	338 424	(34 909)
rezerwa na sprawy sporne i zobowiązania pozabilansowe	89 799	102 786	-	-	22	83 431	26	-	109 106	(19 355)
Razem	5 436 223	2 048 319	-	14 775	428 140	1 166 919	25 635	2 015	5 876 608	(881 400)

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2010 roku	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów	Rozwiązanie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 572	3 922	1 407	-	-	2 951	-	-	23 950	(971)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	3 964 233	2 634 584	80 688	35 086	400 155	1 755 872	-	189	4 558 375	(878 712)
Rzeczowe aktywa trwałe	1 856	-	-	-	-	16	-	23	1 817	16
Wartości niematerialne	95 135	-	-	-	-	-	-	-	95 135	-
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	5 028	-	-	-	-	44	-	-	4 984	44
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	1 680	-	-	-	-	-	-	-	1 680	-
Pozostałe, w tym	359 043	118 180	4 184	3 624	25 014	114 519	-	1 919	343 579	(3 661)
rezerwa na sprawy sporne i zobowiązania pozabilansowe	119 849	68 801	123	-	743	74 736	-	47	113 247	5 935
Razem	4 448 547	2 756 686	86 279	38 710	425 169	1 873 402	-	2 131	5 029 520	(883 284)

10. Ogólne koszty administracyjne

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Świadczenia pracownicze	(1 145 184)	(1 138 436)
Koszty rzeczowe	(622 803)	(597 348)
Amortyzacja	(251 381)	(238 220)
Podatki i opłaty	(35 435)	(34 317)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(68 368)	(26 692)
Razem	(2 123 171)	(2 035 013)

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Wynagrodzenia	(956 808)	(949 447)
Ubezpieczenia, w tym:	(155 772)	(157 391)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe*	(117 360)	(121 209)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(32 604)	(31 598)
Razem	(1 145 184)	(1 138 436)

*Poniesione przez Grupę Kapitałową całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych.

11. Podatek dochodowy

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(519 389)	(478 614)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	49 305	47 517
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(470 084)	(431 097)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	12 455	(40 152)
Razem	(457 629)	(471 249)

12. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	1 838 314	1 502 337
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	1,47	1,20

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku oraz dnia 30 czerwca 2010 roku nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji

zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozładniających potencjalnych akcji zwykłych.

Zarówno w I półroczu 2011 roku jak i w I półroczu 2010 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W okresach zakończonych dnia 30 czerwca 2011 roku oraz dnia 30 czerwca 2010 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

13. Zadeklarowane i otrzymane dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zgodnie z uchwałą nr 8/2011 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 30 czerwca 2011 roku, ustalono dywidendę za rok 2010 w wysokości 2 475 000 tysięcy złotych, tj. 1,98 na jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2010 rok zostanie określona na dzień 31 sierpnia 2011 roku, a wypłata dywidendy nastąpi w dniu 15 września 2011 roku.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

14. Należności od banków

	30.06.2011	31.12.2010
Lokaty w bankach	1 876 621	1 493 827
Rachunki bieżące	288 035	722 717
Udzielone kredyty i pożyczki	60 942	112 551
Środki pieniężne w drodze	22 811	6 862
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 250	-
Razem	2 252 659	2 335 957
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(26 860)	(28 925)
odpis z tytułu utraty wartości na należność od banku zagranicznego	(26 076)	(28 089)
Razem netto	2 225 799	2 307 032

15. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.06.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe	1 605 666	1 491 053
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 586 650	1 483 144
bony skarbowe	61 440	-
obligacje skarbowe	1 525 210	1 483 144
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	17 050	7 390
obligacje komunalne	17 050	7 390
emitowane przez banki, w tym:	1 134	-
obligacje BGK	1 134	-
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	748	509
obligacje korporacyjne	748	509
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	84	10
obligacje korporacyjne	84	10
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	12 673	12 596
Razem	1 618 339	1 503 649

16. Pochodne instrumenty finansowe

Rodzaj kontraktu	30.06.2011		31.12.2010	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 375 506	1 373 686	1 447 237	1 553 029
CIRS	167 427	704 988	126 219	687 977
FX Swap	76 573	106 716	62 204	83 613
FRA	22 224	14 833	12 157	11 107
Opcje	29 655	20 423	46 397	25 382
Forward	20 218	34 285	18 356	42 972
Inne	3 712	3 881	6 515	715
Razem	1 695 315	2 258 812	1 719 085	2 404 795

17. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Grupa na dzień 30 czerwca 2011 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- 1) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS,
- 2) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- 3) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.

Charakterystykę stosowanych przez Grupę zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych prezentuje poniższa tabela:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne denominowane w CHF oraz lokaty negocjowane w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	lipiec 2011 – styczeń 2017	lipiec 2011 – październik 2013	lipiec 2011 – marzec 2016

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa					
	30.06.2011			31.12.2010		
	Aktywa	Zobowiązania	Razem	Aktywa	Zobowiązania	Razem
IRS	49 762	18 758	31 004	103 219	18 755	84 464
CIRS	75 267	611 609	(536 342)	50 702	537 228	(486 526)
Razem	125 029	630 367	(505 338)	153 921	555 983	(402 062)

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2011 roku					
	Do 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	1 – 2 lata	2 – 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	1 200 000	1 500 000	306 000	125 000	-	3 131 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 578 694	-	1 578 694
w tys. EUR	-	-	-	396 000	-	396 000
CIRS						
w tys. PLN	1 320 160	-	5 280 640	10 313 750	1 485 180	18 399 730
w tys. CHF	400 000	-	1 600 000	3 125 000	450 000	5 575 000

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2010 roku					
	Do 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	1 – 2 lata	2 – 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	3 375 000	1 700 000	780 000	125 000	-	5 980 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 128 686	-	1 128 686
w tys. EUR	-	-	-	285 000	-	285 000
CIRS						
w tys. PLN	632 780	1 265 560	1 740 145	12 418 308	1 423 755	17 480 548
w tys. CHF	200 000	400 000	550 000	3 925 000	450 000	5 525 000

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Skumulowane inne dochody całkowite na początek okresu (brutto)	269 042	147 254
Zyski/ straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	253 257	(1 202 393)
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym	(347 663)	1 398 691
- przychody odsetkowe	(351 145)	(308 411)
- wynik z pozycji wymiany	3 482	1 707 102
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu (brutto)	174 636	343 552
Efekt podatkowy	(33 181)	(65 275)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu (netto)	141 455	278 277
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	(26 066)	(24 709)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite (brutto)	(94 406)	196 298
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	17 937	(37 297)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite (netto)	(76 469)	159 001

18. Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	30.06.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe	12 331 438	10 758 331
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	8 330 274	6 631 702
bony skarbowe	5 051 243	1 893 058
obligacje skarbowe	3 279 031	4 738 644
emitowane przez banki centralne, w tym:	3 769 517	3 997 780
bony pieniężne NBP	3 769 517	3 997 780
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	231 647	128 849
obligacje komunalne PLN	102 164	-
obligacje komunalne EUR	129 483	128 849
Razem	12 331 438	10 758 331

19. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	140 970 476	135 524 789
mieszkaniowe	65 943 609	62 441 248
gospodarcze	49 240 523	46 912 413
konsumpcyjne	24 975 346	25 446 265
Odsetki	810 998	724 863
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(5 290 037)	(4 856 670)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - netto	135 680 439	130 668 119

	30.06.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	5 722 553	6 562 353
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	5 122 429	5 899 231
należności z tytułu leasingu finansowego	111 286	125 556
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	600 124	663 122
należności z tytułu leasingu finansowego	149 913	155 373
Wyceniane według metody portfelowej, w tym:	5 640 398	4 987 943
należności z tytułu leasingu finansowego	137 503	102 133
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	129 607 525	123 974 493
należności z tytułu leasingu finansowego	2 342 965	2 177 602
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - brutto	140 970 476	135 524 789
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(1 722 457)	(1 765 956)
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(1 722 457)	(1 765 956)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(29 004)	(29 509)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(2 884 561)	(2 593 103)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(61 964)	(48 013)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(683 019)	(497 611)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(14 757)	(12 383)
Odpisy - razem	(5 290 037)	(4 856 670)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - netto	135 680 439	130 668 119

Na dzień 30 czerwca 2011 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 7,6% (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 8,0%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 49,2% (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 44,6%).

Na dzień 30 czerwca 2011 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 4,6% (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 4,3%).

Wzrost wolumenu kredytów ocenianych metodą portfelową w I półroczu 2011 roku o 652 455 tysięcy złotych wynikał głównie ze wzrostu opóźnień w spłacie w portfelu kredytów mieszkaniowych oraz kredytów gospodarczych (głównie małych i średnich przedsiębiorstw).

20. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	10 897 868	10 144 678
emitowane przez banki	50 829	50 858
obligacje korporacyjne	50 829	50 858
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 332 195	1 456 333
obligacje korporacyjne w PLN	1 321 823	1 445 357
obligacje korporacyjne w UAH	7 610	8 214
bony wekslowe	2 762	2 762
emitowane przez Skarb Państwa	6 709 862	5 813 314
obligacje skarbowe w PLN	6 577 723	5 636 357
obligacje skarbowe w UAH	131 142	153 323
bony skarbowe	997	23 634
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 804 982	2 824 173
obligacje komunalne	2 804 982	2 824 173
Utrata wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(20 655)	(21 259)
obligacje korporacyjne w PLN	(10 283)	(10 283)
obligacje korporacyjne w UAH	(7 610)	(8 214)
bony wekslowe	(2 762)	(2 762)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	10 877 213	10 123 419
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	91 263	96 631
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	79 070	85 491
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	12 193	11 140
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(626)	(650)
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych niedopuszczonych do publicznego obrotu	(626)	(650)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	90 637	95 981
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	10 967 850	10 219 400

21. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne

a) wartość inwestycji Banku w jednostkach współzależnych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2011	31.12.2010
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	9 196	9 298
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	27 080	31 981
Razem	36 276	41 279

b) wartość inwestycji Banku w jednostkach stowarzyszonych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2011	31.12.2010
Bank Pocztowy SA	131 427	131 427
Agencja Inwestycyjna CORP SA	309	225
Razem	131 736	131 652

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
30.06.2011					
Grupa Bank Pocztowy SA	4 451 590	4 109 224	203 987	9 260	25,001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	17 271	140	249	9	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 118	1 666	6 269	580	22,31
Razem	4 471 979	4 111 030	210 506	9 849	X
31.12.2010					
Grupa Bank Pocztowy SA	4 156 609	3 835 948	369 797	14 412	25,001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 896	45	604	32	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 017	1 593	13 007	503	22,31
Razem	4 176 522	3 837 586	383 408	14 947	X

Dane za 2010 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta, w związku z czym mogły ulec zmianie w stosunku do danych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym za 2010 rok, gdzie prezentowane były dane wstępne.

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Poczowego pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych sporządzonych według MSSF/MSR. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy Kapitałowej różnice pomiędzy wyżej wymienionymi sprawozdaniami finansowymi, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

Skrócone informacje o jednostkach współzależnych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
30.06.2011					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	122 632	98 893	11 641	(1 935)	41,44
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	322 014	264 506	17 260	(11 226)	49,43
Razem	444 646	363 399	28 901	(13 161)	X
31.12.2010					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	124 979	98 835	20 151	(980)	41,44
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	327 145	258 450	44 958	(11 262)	49,43
Razem	452 124	357 285	65 109	(12 242)	X

Dane za 2010 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta, w związku z czym mogły ulec zmianie w stosunku do danych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym za 2010 rok, gdzie prezentowane były dane wstępne.

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe spółki Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o. oraz Grupy Centrum Haffnera Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy Kapitałowej różnice pomiędzy wyżej wymienionymi sprawozdaniami finansowymi, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	131 652	179 452
Udział w zyskach i stratach	1 206	225
Udział w innych dochodach całkowitych	(367)	728
Wyplacone dywidendy	(112)	(107)
Zmiana utraty wartości inwestycji	(643)	44
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	131 736	180 342

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na początek okresu	41 279	49 240
Udział w zyskach i stratach	(5 003)	(5 219)
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na koniec okresu	36 276	44 021

Na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku jednostka dominująca nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych i współzależnych nabytych wspólnie z innym inwestorem.

W śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku wszystkie jednostki stowarzyszone i współzależne są wykazywane metodą praw własności.

22. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	30.06.2011	31.12.2010
Oprogramowanie	1 442 678	1 279 303
Wartość firmy	227 902	229 740
Koszty prac rozwojowych	3 486	3 486
Inne, w tym nakłady	107 436	289 508
Razem	1 781 502	1 802 037

Rzeczowe aktywa trwałe	30.06.2011	31.12.2010
Grunty i budynki	1 692 206	1 722 797
Maszyny i urządzenia	602 156	603 388
Środki trwałe w budowie	76 738	96 022
Środki transportu	51 088	47 703
Nieruchomości inwestycyjne	254	259
Inne	95 539	106 276
Razem	2 517 981	2 576 445

23. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2011	31.12.2010
Otrzymane kredyty i pożyczki	4 026 578	4 068 332
Depozyty banków	2 035 678	1 027 518
Rachunki bieżące	25 567	44 379
Inne depozyty z rynku pieniężnego	132 245	93 646
Razem	6 220 068	5 233 875

24. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2011	31.12.2010
Zobowiązania wobec ludności	96 792 401	95 107 854
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	48 815 666	46 416 011
Depozyty terminowe	47 629 271	48 398 185
Inne depozyty z rynku pieniężnego	347 464	293 658
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	37 894 436	31 826 551
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	11 204 665	11 264 473
Depozyty terminowe	24 792 860	18 705 259
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 896 911	1 856 819
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	4 406 546	6 046 810
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 441 358	2 689 369
Depozyty terminowe	1 953 507	3 349 821
Inne depozyty z rynku pieniężnego	11 681	7 620
Razem	139 093 383	132 981 215

25. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	30.06.2011	31.12.2010
Zobowiązania z tytułu emisji		
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	43 415	-
bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	43 415	-
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	3 413 642	3 298 867
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	3 268 369	3 187 766
obligacje wyemitowane przez BFL SA	145 273	111 101
Razem	3 457 057	3 298 867

	30.06.2011	31.12.2010
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
do 1 miesiąca	69 707	24 901
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	75 566	86 200
od 3 miesięcy do 1 roku	82 524	23 389
od 1 roku do 5 lat	3 229 260	3 164 377
Razem	3 457 057	3 298 867

W pierwszym półroczu 2011 roku Bank wyemitował bankowe papiery wartościowe o wartości nominalnej 44 482 tysięcy złotych, klasyfikowane jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.9. W pierwszym półroczu 2011 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe w kwocie 119 tysięcy złotych w wartości nominalnej.

W pierwszym półroczu 2011 roku BFL SA wyemitował obligacje o wartości nominalnej 320 000 tysięcy złotych oraz wykupił obligacje o wartości nominalnej 270 000 tysięcy złotych. Na dzień 30 czerwca 2011 roku zadłużenie Spółki z tytułu emisji obligacji wynosiło 170 000 tysięcy złotych w wartości nominalnej, z czego zadłużenie wobec Banku wynosiło 23 990 tysięcy złotych w wartości nominalnej.

26. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2011	31.12.2010
Koszty do zapłacenia	356 085	304 515
Przychody pobierane z góry	304 799	345 302
Inne zobowiązania, w tym:	4 005 302	1 443 017
zadeklarowana dywidenda	2 475 000	-
Razem	4 666 186	2 092 834

27. Rezerwy

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2011 roku, w tym:	7 479	411 792	82 320	82 099	583 690
Rezerwa krótkoterminowa	7 479	29 628	82 320	82 023	201 450
Rezerwa długoterminowa	-	382 164	-	76	382 240
Utworzenie rezerw	-	-	102 786	4 318	107 104
Rozwiązanie rezerw	-	-	(83 431)	-	(83 431)
Wykorzystanie rezerw	(22)	-	-	(33 767)	(33 789)
Różnice kursowe	-	-	(26)	-	(26)
Stan na dzień 30 czerwca 2011 roku, w tym:	7 457	411 792	101 649	52 650	573 548
Rezerwa krótkoterminowa	7 457	29 628	101 649	52 650	191 384
Rezerwa długoterminowa	-	382 164	-	-	382 164

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 36 395 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 10 866 tysięcy złotych.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2010 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2010 roku, w tym:	8 128	368 295	111 721	114 150	602 294
Rezerwa krótkoterminowa	8 128	27 418	111 721	114 150	261 417
Rezerwa długoterminowa	-	340 877	-	-	340 877
Utworzenie rezerw	24	-	68 777	3 497	72 298
Rozwiązanie rezerw	-	-	(74 736)	(18)	(74 754)
Wykorzystanie rezerw	(743)	-	-	(55 141)	(55 884)
Różnice kursowe	-	-	123	-	123
Inne zmiany i reklasyfikacje	(47)	-	-	521	474
Stan na dzień 30 czerwca 2010 roku, w tym:	7 362	368 295	105 885	63 009	544 551
Rezerwa krótkoterminowa	7 362	27 418	105 885	63 009	203 674
Rezerwa długoterminowa	-	340 877	-	-	340 877

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 48 630 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 10 696 tysięcy złotych.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

POZOSTAŁE NOTY

28. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Na dzień 30 czerwca 2011 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Grupy Kapitałowej do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	500 000	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	399 500	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	155 000	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	150 000	02.01.2012	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	74 900	30.12.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	13 000	31.12.2018	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	2 000	31.12.2025	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		1 294 400		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Grupy Kapitałowej do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	304 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	200 000	02.01.2012	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	155 000	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	74 900	30.12.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	13 000	31.12.2018	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	4 000	31.12.2025	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		750 900		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i niezajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2011 roku Bank nie posiadał zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zobowiązań wynosiła 1 100 tysięcy złotych).

Udzielone zobowiązania finansowe

	30.06.2011	31.12.2010
Podmioty finansowe	1 571 136	752 074
Podmioty niefinansowe	27 381 974	27 747 336
Podmioty budżetowe	1 441 855	1 005 614
Razem	30 394 965	29 505 024
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	6 210 813	7 001 338

Udzielone zobowiązania finansowe zostały wykazane w wartościach nominalnych.

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Gwarancje i poręczenia	30.06.2011	31.12.2010
Podmioty finansowe	880 379	2 234 228
Podmioty niefinansowe	8 443 154	4 792 355
Podmioty budżetowe	448 366	253 771
Razem	9 771 899	7 280 354

W pierwszym półroczu 2011 roku miały miejsce istotne zmiany zobowiązań pozabilansowych udzielonych w odniesieniu do trzech podmiotów: z tytułu gwarantowania emisji obligacji korporacyjnych – spadek na kwotę 1 000 000 tysięcy złotych oraz wzrost na kwotę 350 000 tysięcy złotych oraz z tytułu akredytywy – wzrost na kwotę 2 300 000 tysięcy złotych. Pozostałe zmiany wynikały z bieżącej działalności operacyjnej Grupy Kapitałowej.

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

	30.06.2011	31.12.2010
Finansowe	666 350	403 874
Gwarancyjne	3 567 173	3 726 067
Razem	4 233 523	4 129 941

Otrzymane zobowiązania pozabilansowe zostały wykazane w wartościach nominalnych.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

29. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2011 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 355 873 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku 308 304 tysiące złotych), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 92 370 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 60 207 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy złotych. Szczegółowo kwestia ta opisana została w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok 2010. W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2011 roku nie został wyznaczony termin rozprawy. Na dzień 30 czerwca 2011 roku Bank posiadał zobowiązanie na powyższą kwotę.

W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 grudnia 2008 roku o nałożeniu na PKO Bank Polski SA kary pieniężnej za wprowadzenie w błąd konsumentów w trakcie kampanii reklamowej lokaty terminowej „Max Lokata”, Bank na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzył rezerwę w wysokości 5 712 tysięcy złotych. W dniu 9 lutego 2011 roku zapadł wyrok w II instancji, w którym Sąd Apelacyjny oddalił apelację Banku od wyroku Sądu I instancji (Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów), oddalającego odwołanie Banku od decyzji Prezesa UOKiK z dnia 12 grudnia 2008 roku co oznacza, że Bank był zobowiązany wykonać obowiązki nałożone na niego decyzją

Prezesa UOKiK z dnia 12 grudnia 2008 roku w terminach określonych w tej decyzji. W dniu 2 marca 2011 roku PKO Bank Polski SA zapłacił karę pieniężną w wysokości 5 712 tysięcy złotych.

b) Roszczenia reperywatyzyacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się cztery postępowania administracyjne o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank oraz jedno postępowanie administracyjne dotyczące nieruchomości posiadanej przez Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o., które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku i Spółki rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reperywatyzyacyjnych. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Grupy. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe).

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku i Spółki z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

30. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	30.06.2011	31.12.2010	30.06.2010
Kasa, środki w Banku Centralnym	7 643 539	6 182 412	4 925 803
Bieżące należności od instytucji finansowych	2 241 614	2 256 269	3 018 686
Razem	9 885 153	8 438 681	7 944 489

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01 - 30.06.2011	01.01 - 30.06.2010
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	3 984 848	3 474 517
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	297 225	251 177
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	104 333	82 060
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	184 580	223 269
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	45 077	74 043
Pozostałe odsetki otrzymane (głównie z tytułu rachunków bieżących, zrealizowanych gwarancji, skupionych wierzytelności, korekt odsetek lat ubiegłych oraz odsetek od pozostałych należności sektora finansowego)	670 888	1 843 076
Razem	5 286 951	5 948 142

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	01.01 - 30.06.2011	01.01 - 30.06.2010
Dywidendy otrzymane od jednostek współzależnych i stowarzyszonych	112	107
Dywidendy otrzymane od pozostałych podmiotów	1 439	1 527
Razem	1 551	1 634

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01 - 30.06.2011	01.01 - 30.06.2010
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(1 383 237)	(2 114 791)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(45 856)	(34 470)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(40 424)	(42 451)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie z tytułu premii od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, odsetki od rachunków bieżących środków funduszy specjalnego przeznaczenia)	(550 042)	(926 352)
Razem	(2 019 559)	(3 118 064)

31. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad jednostką dominującą Grupy Kapitałowej jako podmiot posiadający 40,99% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1 „Informacje ogólne” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku; Nr 119, poz. 1115, z późn. zm.), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych "starego portfela"	79 551	87 848
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych "starego portfela"	34 921	53 013
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi - pozycja "Kredyty i pożyczki udzielone klientom"	44 630	34 835

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela spowodowało neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przychody z tytułu prowizji	2 468	3 716

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przychody z tytułu prowizji	10 618	13 665

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku pomiędzy Ministrem Finansów a PKO Bankiem Polskim SA. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Przychody z tytułu prowizji	14 322	16 354

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2011						31.12.2010					
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	430 403	-	150 668	2 525	412	(218)	349 633	-	260 851	5 067	639	(15)
Podmiot 2	211 710	54 059	262 376	6 471	1 859	(616)	154 846	128 924	407 670	19 133	883	(2 222)
Podmiot 3	145 392	259 702	-	-	-	-	195 894	-	2 428	-	-	-
Podmiot 4	115 910	-	9 997	2 777	289	-	91 040	-	8 002	3 518	270	(2)
Podmiot 5	60 383	19 836	155 000	1 418	7	(392)	66 421	38 943	155 000	3 219	9	(137)
Podmiot 6	54 276	10 561	95 724	1 884	406	(504)	60 246	28 101	89 754	2 699	355	(766)
Podmiot 7	46 680	10 000	50 000	-	-	-	58 340	6 827	50 000	-	-	-
Podmiot 8	39 866	-	-	179	3	(6)	39 603	-	-	353	5	(7)
Podmiot 9	30 909	5 173	51 081	1 710	20	(20)	57 438	-	24 562	4 366	38	(381)
Podmiot 10	29 527	-	-	752	4	(56)	34 011	-	-	1 812	6	(81)
Podmiot 11	27 306	120 000	-	906	7	(5 279)	36 409	65 092	-	2 407	10	(1 498)
Podmiot 12	22 800	6 033	-	640	30	(1)	23 620	-	580	1 484	29	(176)
Podmiot 13	21 376	-	3 176	678	33	-	23 790	-	3 601	1 424	72	-
Podmiot 14	13 181	-	-	391	-	-	15 182	-	-	592	-	-
Podmiot 15	10 978	-	1 022	169	27	(56)	11 596	-	405	-	-	(40)
Pozostałe istotne zaangażowania	85 509	1 280 870	2 908 320	8 064	2 355	(30 519)	201 180	1 611 577	3 511 500	46 235	6 146	(80 004)
Razem	1 346 206	1 766 234	3 687 364	28 564	5 452	(37 667)	1 419 249	1 879 464	4 514 353	92 309	8 462	(85 329)

Na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz odpowiednio na dzień 31 grudnia 2010 na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

32. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z jednostkami współzależnymi i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

30 czerwca 2011 roku

Jednostka	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Agencja Inwestycyjna CORP SA	-	-	60	306	-	1 310	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	17	16	16	438	-	1 374
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	183	5	5	-	-	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	4 801	3	3	56	56	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	30 681	30 681	21 529	443	443	292	292	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	120	3	3	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	8 599	8 599	1 901	211	211	14	14	2 976
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	7 060	-	-	283	283	-
Promenada Sopotka Sp. z o.o.	44 041	44 041	912	696	696	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	210 913	210 913	1 586	3 416	3 416	24	24	-
Razem	294 234	294 234	38 169	5 099	4 793	2 417	669	4 350

31 grudnia 2010 roku

Jednostka	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Agencja Inwestycyjna CORP SA	61	-	87	628	-	2 425	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	105	146	131	1 962	419	1 330
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	2 478	9	9	59	59	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	4 765	6	6	93	93	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	30 799	30 799	22 285	753	752	558	557	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	66	6	6	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	5 824	5 824	538	74	74	9	9	8 375
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	16 178	1	1	152	141	-
Promenada Sopotka Sp. z o.o.	43 805	43 805	691	1 165	1 165	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	209 785	209 785	4 049	5 617	5 617	60	60	-
Razem	290 274	290 213	51 242	8 405	7 761	5 318	1 338	9 705

33. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze *

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	7 023	2 970
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	494	147
Razem wynagrodzenia	7 517	3 117

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	15	116
Razem wynagrodzenia	15 **	116 ***

* O ile nie wskazano inaczej wynagrodzenie obejmuje wynagrodzenie otrzymane od Banku oraz od jednostek zależnych od Banku.

** Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych w kwocie 15 tysięcy złotych.

*** Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych w kwocie 46 tysięcy złotych.

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 oraz 30 czerwca 2010 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku oraz dnia 30 czerwca 2010 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku oraz dnia 30 czerwca 2010 roku nie wypłacono świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

e) płatności w formie akcji własnych

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2011 roku oraz dnia 30 czerwca 2010 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	30.06.2011	31.12.2010
Członkowie Zarządu	221	199
Członkowie Rady Nadzorczej Banku	2 400	2 400
Razem	2 621	2 599

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	01.01- 30.06.2011	01.01- 30.06.2010
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	8 939	8 578
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	-	446
Łączna kwota świadczeń	8 939	9 024

34. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące transakcji nabycia akcji lub udziałów jednostek zależnych (bezpośrednio i pośrednio), które miały miejsce w I półroczu 2011 roku:

1) dotyczące spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA

W dniu 12 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA o kwotę 3 000 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 24 243,9 tysięcy złotych i dzieli się na 242 439 akcji o wartości nominalnej 100 złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji.

Według stanu na 30 czerwca 2011 roku udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki wynosi 100%.

2) dotyczące spółki PKO BP Faktoring SA

W dniu 7 marca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO BP Faktoring SA o łączną kwotę 1 500 tysięcy złotych. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 9 000 tysięcy złotych i dzieli się na 9 000 akcji o wartości nominalnej 1 tysiąca złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale spółki zostały objęte przez Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę 3 000 tysięcy złotych. Po zarejestrowaniu wyżej wymienionej emisji udział BTK SA w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki wynosi 99,9889%.

3) dotyczące spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.

W dniu 13 czerwca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. o kwotę 39 000 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 117 808 tysięcy złotych i dzieli się na 14 726 udziałów o wartości nominalnej 8 tysięcy złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów. Środki pozyskane w wyniku ww. podwyższenia kapitału zostały przeznaczone na wcześniejszą spłatę kredytu w PKO Banku Polskim SA.

Według stanu na 30 czerwca 2011 roku udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników Spółki wynosi 100%.

4) dotyczące spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o.

W I półroczu 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. o łączną kwotę 8 000 tysięcy złotych, w tym: 27 stycznia o kwotę 1 000 tysięcy złotych i 9 maja o kwotę 7 000 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionych podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosi 18 400 tysięcy złotych i dzieli się na 36 800 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Według stanu na 30 czerwca 2011 roku udział Bankowego Funduszu Leasingowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. wynosi 99,9973%.

5) dotyczące spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W I półroczu 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o łączną kwotę 19 300 tysięcy złotych, w tym: 27 stycznia o 6 600 tysięcy złotych i 11 maja o 12 700 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionych podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosi 42 000 tysięcy złotych i dzieli się na 84 000 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

Według stanu na 30 czerwca 2011 roku udział Bankowego Funduszu Leasingowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. wynosi 99,9988%.

6) dotyczące zmian w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. (do 10 maja 2011 roku występującej pod nazwą Grupa Kapitałowa PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.)

W I półroczu 2011 roku Grupa Kapitałowa Qualia Development Sp. z o.o. prowadziła działania związane z realizacją nowej koncepcji prowadzenia działalności deweloperskiej w strukturze holdingowej, w której spółka Qualia Development Sp. z o.o. zarządza Grupą i pełni funkcję komandytariusza w spółkach komandytowych utworzonych w ramach Grupy, spółka Qualia Sp. z o.o. pełni funkcję komplementariusza a projekty inwestycyjne są realizowane przez spółki komandytowe.

W ramach ww. działań:

- została utworzona spółka Qualia Sp. z o.o. (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 25 lutego 2011 roku). Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy złotych i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Udziały w Spółce o wartości nominalnej 4 950 złotych w dniu utworzenia Spółki objęła Qualia Development Sp. z o.o. - spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA a 1 udział o wartości nominalnej 50 złotych objęła spółka Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. - spółka zależna od Qualia Development Sp. z o.o. Od dnia 28 kwietnia 2011 roku jedynym udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o., która odkupiła 1 udział za cenę równą wartości nominalnej udziału.
- została utworzona spółka Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 11 marca 2011 roku). Wspólnikami Spółki są: Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych) oraz Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz, wartość wkładu i sumy komandytowej: 4 700 tysięcy złotych podwyższona z 1 tysiąca złotych uchwałą wspólników w dniu 31 marca 2011 roku). Przedmiotem działalności spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa jest przygotowanie i realizacja projektu inwestycyjnego w Sopocie przy ul. Bohaterów Monte Cassino.
- spółka Qualia Sp. z o.o. w dniu 6 kwietnia 2011 roku odkupiła od PKO Banku Polskiego SA 1 udział w spółce PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o. za cenę 21,4 tysiąca złotych,
- spółka Qualia Sp. z o.o. w dniu 6 kwietnia 2011 roku odkupiła od PKO Banku Polskiego SA 1 udział w spółce PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o. za cenę 0,8 tysiąca złotych.

W I półroczu 2011 roku zmianie uległy nazwy następujących spółek:

- spółka PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Qualia Development Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 11 maja 2011 roku,
- spółka PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Sarnia Dolina Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 29 czerwca 2011 roku,
- spółka PKO BP Inwestycje - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. zmieniła nazwa na Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 30 czerwca 2011 roku.

W I półroczu 2011 roku dokonano następujących dopłat do spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.:

- PKO Bank Polski SA wniósł dopłaty do spółki Qualia Development Sp. z o.o. w łącznej wysokości 11 140 tysięcy złotych (w tym: 25 marca: 5 340 tysięcy złotych i 1 czerwca: 5 800 tysięcy złotych),
- spółka Qualia Development Sp. z o. o. wniosła dopłatę do spółki Qualia Sp. z o.o. w wysokości 25 tysięcy złotych.

35. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W I półroczu 2011 roku nie dokonano zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami finansowymi

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w szczególności w KREDOBANK SA oraz w Grupie Kapitałowej Bankowego Funduszu Leasingowego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cenowe kapitałowych papierów wartościowych, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) i reputacji. Szczególnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Grupy Kapitałowej. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej lub całej Grupy Kapitałowej,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą zdefiniowanych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyżeń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu Kierownictwa Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

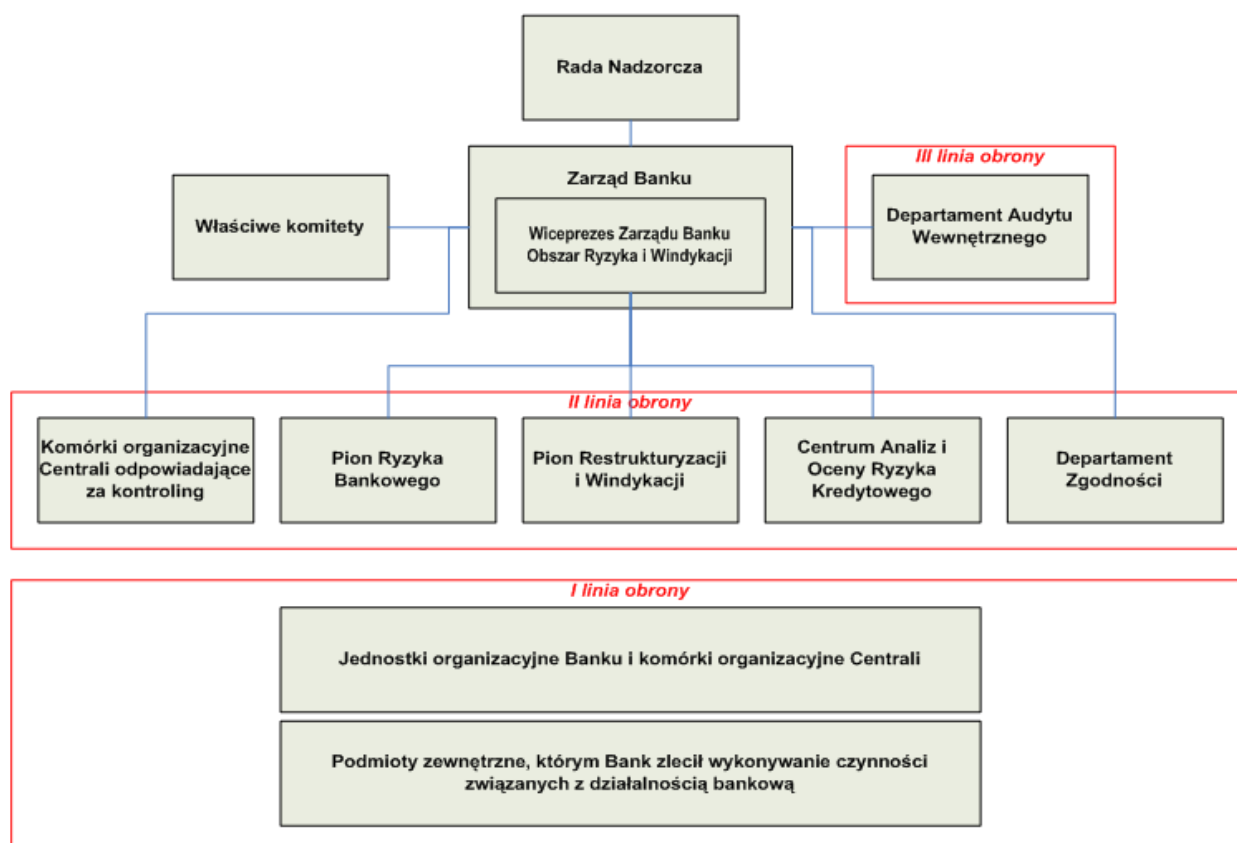
- Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,

- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,

- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu Banku.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach Grupy Kapitałowej i obejmuje te aspekty działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki, komórki oraz j Grupy Kapitałowej odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej obowiązują zasada spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w spółkach Grupy, z uwzględnieniem specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym prowadzi ona działalność.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Ryzyka i Windykacji, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (compliance), a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali Banku zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych dedykowanych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Pion Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne wczesne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych i outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka wymagają niezależnej oceny. W związku z wdrożeniem w Banku Rekomendacji T, w Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego podejmowane są decyzje kredytowe w odniesieniu do spraw klientów indywidualnych.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Ryzyka („KR”),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”),
- Komitet Kredytowy Banku („KKB”),
- Komitet Kredytowy Centrali („KKC”),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KR:

- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku oraz
- analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA.

KR wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie przyznanych kompetencji oraz wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania portfelowym ryzykiem kredytowym, zarządzania ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem walutowym, ryzykiem płynności oraz zarządzania aktywami i pasywami Banku. Komitetowi temu przewodniczy Prezes Zarządu Banku.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu Banku.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów zarządzających i członków Zarządu Banku, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO wspiera Zarząd Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez:

- wydawanie rekomendacji m.in. w sprawie akceptacji przez Zarząd Banku poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji Zarządu Banku, definicji testów warunków skrajnych ryzyka operacyjnego oraz innych działań związanych z systemowym zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,
- podejmowanie decyzji w zakresie wartości progowych i krytycznych kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji KRO, wartości kluczowych parametrów wykorzystywanych do wyliczania wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne oraz zastosowania indywidualnego podejścia do wartości odstających.

Ponadto KRO formułuje rekomendacje w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, które są przekazywane spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w ramach sprawowanego przez Bank nadzoru właścicielskiego nad tymi podmiotami.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategię rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które warunkują wzrost portfela kredytowego.

36.1. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku oraz poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej, jak również całej Grupy Kapitałowej, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku lub Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności potencjalnie istotnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Podobnej oceny dokonuje się cyklicznie w odniesieniu do spółek Grupy Kapitałowej. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku albo spółki Grupy Kapitałowej.

36.2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz jednostki zależne Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie transakcji i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa BFL SA, Grupa Kapitałowa BTK SA) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa BFL SA, Grupa Kapitałowa BTK SA oraz KREDOBANK SA cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych KREDOBANK SA, Grupy Kapitałowej BFL SA i Grupy Kapitałowej BTK SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w KREDOBANK SA, Grupie Kapitałowej BFL SA i Grupie Kapitałowej BTK SA wspierają komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe komórki organizacyjne Pionu Ryzyka Bankowego uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

36.2.1. Pomiar ryzyka portfelowego

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów zagrożonych (wg MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych (wg MSR) odpisami aktualizacyjnymi z tytułu utraty wartości (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnej wysokości punktów odciążenia oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla Kierownictwa Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny. Od 1 września 2010 w Banku funkcjonuje scoringowa metoda oceny ryzyka kredytowego klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw wraz z dedykowaną aplikacją informatyczną. Metoda ta jest dostępna obok metody ratingowej. Jej wdrożenie spowodowało skrócenie czasu oceny wniosków kredytowych oraz zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, od sierpnia 2010 roku w Banku działa aplikacja informatyczna SWO (System Wczesnego Ostrzegania). W czerwcu 2011 w ramach drugiego etapu rozwoju SWO zrealizowany został pilotaż funkcjonalności automatycznej identyfikacji niekorzystnych zjawisk.

W I półroczu 2011 roku Bank uwzględnił w systemie ratingowym identyfikację zdarzeń oznaczających niewykonanie zobowiązań, uzyskując spójność pomiędzy systemem ratingowym a systemem identyfikacji indywidualnych przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych. Rozszerzono również skalę ratingową: wprowadzono w miejsce 8 klas ratingowych 10 klas ratingowych, przy jednoczesnym uznaniu, iż ekspozycjom kredytowym dotychczas zaklasyfikowanym do klasy ratingowej „G” (ze względu na niski poziom prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązań) nie przypisuje się automatycznie przesłanki indywidualnej utraty wartości. Ponadto, utrzymano co do zasady warunki określające dostępność finansowania.

36.2.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe

Należności od banków	30.06.2011	31.12.2010
Należności z rozpoznaną utratą wartości	26 553	28 559
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	26 076	28 089
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	2 226 106	2 307 398
nieprzeterminowane	2 226 106	2 307 047
przeterminowane	-	351
do 4 dni przeterminowania	-	351
Razem brutto	2 252 659	2 335 957
Odpisy z tytułu utraty wartości	(26 860)	(28 925)
Należności razem według wartości bilansowej (netto)	2 225 799	2 307 032

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	30.06.2011	31.12.2010
Należności z rozpoznaną utratą wartości	10 762 827	10 887 174
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	5 122 429	5 899 231
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	130 207 649	124 637 615
nieprzeterminowane	123 982 079	120 260 937
przeterminowane	6 225 570	4 376 678
do 4 dni przeterminowania	3 092 244	2 027 160
powyżej 4 dni przeterminowania	3 133 326	2 349 518
Razem brutto	140 970 476	135 524 789
Odpisy z tytułu utraty wartości	(5 290 037)	(4 856 670)
Należności razem według wartości bilansowej (netto)	135 680 439	130 668 119

Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	30.06.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości	20 655	21 259
w tym oceniane metodą zindywidualizowaną	20 655	21 259
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznaney utraty wartości	10 877 213	10 123 419
nieprzeterminowane	10 877 213	10 123 419
Razem brutto	10 897 868	10 144 678
Odpisy z tytułu utraty wartości	(20 655)	(21 259)
Instrumenty razem według wartości bilansowej (netto)	10 877 213	10 123 419

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	30.06.2011	31.12.2010
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	5 225 439	3 782 717
Należności od banków	2 225 799	2 307 032
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 605 666	1 491 053
Pochodne instrumenty finansowe	1 695 315	1 719 085
Pozostałe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	12 331 438	10 758 331
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	135 680 439	130 668 119
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	10 877 213	10 123 419
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	516 535	352 473
Razem	170 157 844	161 202 229

Pozycje pozabilansowe	30.06.2011	31.12.2010
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	6 210 813	7 001 338
Udzielone gwarancje	3 919 167	4 554 377
Udzielone akredytywy	2 706 287	229 946
Gwarancje emisji	3 146 445	2 496 031
Razem	15 982 712	14 281 692

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	30.06.2011	31.12.2010
Należności od banków	26 076	28 089
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 122 429	5 899 231
Sektor finansowy	37 872	41 188
kredyty gospodarcze	37 872	41 188
Sektor niefinansowy	5 077 022	5 850 521
kredyty konsumpcyjne	78 760	91 982
kredyty mieszkaniowe	874 017	903 038
kredyty gospodarcze	4 124 245	4 855 501
Sektor budżetowy	7 535	7 522
kredyty gospodarcze	7 535	7 522
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	20 655	21 376
emitowane przez podmioty finansowe	-	8
emitowane przez podmioty niefinansowe	20 655	21 368
Razem	5 169 160	5 948 696

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw. Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Grupy zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,

- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 19 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku, mające przełożenie na Grupę Kapitałową. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć 20% funduszy własnych skonsolidowanych w przypadku, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest podmiotem powiązaniem z Bankiem lub 25% funduszy własnych skonsolidowanych w przypadku, gdy podmioty te nie są podmiotami powiązaniem z Bankiem.

Ponadto ustawodawca w art. 71 ust. 2 ustawy Prawo bankowe określił, że zaangażowanie Banku w transakcje z podmiotami, wobec których zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Banku, nie może łącznie przekroczyć 800% tych funduszy.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku limity koncentracji nie były przekroczone.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku poziom ryzyka koncentracji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 18,9 % skonsolidowanych funduszy własnych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiło 8,5%*, 6,1%*, 5,1% skonsolidowanych funduszy własnych)

Wśród 20 największych kredytobiorców Grupy Kapitałowej występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 2,72% portfela kredytowego Grupy Kapitałowej PKO BP SA. Wśród 5 największych grup kapitałowych występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

---

*zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych spod limitów koncentracji zaangażowań

Na dzień 30 czerwca 2011 roku poziom ryzyka koncentracji w grupę kapitałową kredytobiorców był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej wyniosła 21,0 % skonsolidowanych funduszy własnych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiło 12,5%* i 6,7% skonsolidowanych funduszy własnych Grupy Kapitałowej).

Koncentracja wobec segmentów branżowych

W stosunku do 31 grudnia 2010 roku wzrosło zaangażowanie Grupy Kapitałowej we wszystkie sekcje branżowe o ponad 3,2 miliarda złotych. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości” oraz ”Budownictwo” wyniosło ok. 67% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku największa koncentracja portfela kredytowego Grupy Kapitałowej występuje w regionie mazowieckim. Połowa portfela kredytowego Grupy Kapitałowej skupiona jest w czterech regionach: mazowieckim, śląsko-opolskim, wielkopolskim i małopolsko-świętokrzyskim, co jest zbieżne z dominacją tych regionów zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 30 czerwca 2011 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 23,0% (na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniósł 23,6%). Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF i dotyczą one portfela kredytowego Banku. W przypadku spółek Grupy Kapitałowej sytuacja kształtuje się odmiennie tj. w portfelu walutowym BFL SA dominują ekspozycje w EUR (81,5% portfela walutowego), podobnie w portfelu Grupy Kapitałowej BTK SA – kredyty udzielane w EUR (61,7% portfela walutowego), zaś w KREDOBANKU SA – kredyty udzielane w USD stanowią około 81,6% portfela walutowego i 38,9% całego portfela spółki.

Spadek udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w 2011 roku jest efektem koncentracji nowej sprzedaży kredytów mieszkaniowych w walucie polskiej. Istotne ryzyko koncentracji zidentyfikowane zostało w KREDOBANK co wynika ze specyfiki rynku ukraińskiego, na którym, z uwagi na słabość lokalnej waluty, przeważają kredyty walutowe.

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity dotyczące:

- portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku limity te nie zostały przekroczone.

36.2.3. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego, których odbiorcami są m. in.: KZAP, KKB, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje w szczególności cykliczne informowanie o wynikach pomiaru ryzyka i skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego.. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego dwóch spółek zależnych Grupy Kapitałowej (KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa BFL SA), w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego.

36.2.4. Decyzje zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta

*zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych spod limitów koncentracji zaangażowań

indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,

- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, w stosunku do których istnieje znaczne prawdopodobieństwo szybkiego zaspokojenia przez Bank, przy uzyskaniu ceny zbliżonej do wartości składników określonych przy przyjmowaniu zabezpieczeń,
- zabezpieczenia narażone na ryzyko znacznych niekorzystnych wahań wartości spełniają rolę pomocniczą,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, weksła, poręczenia czy też ubezpieczenie wierzytelności.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Przy zawieraniu umów leasingowych Grupa Kapitałowa BFL SA, jako właściciel oddawanych w leasing przedmiotów, traktuje je jako zabezpieczenie transakcji.

36.3. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

36.4. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

36.5. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK SA.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej kształtowała się w ramach przyjętych limitów.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2011	31.12.2010
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)*	58 909	39 004
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	647 421	522 641

*Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, której wartość na dzień 30 czerwca 2011 roku wyniosła 22 795 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2010 roku 30 150 tysięcy złotych.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 58 909 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,34% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2010 roku miara VaR dla Banku wyniosła 39 004 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,24% funduszy własnych Banku*.

36.5.1. Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty miesięczne za miesiąc kończący kwartał oraz raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

36.5.2. Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

* Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

36.6. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

36.6.1. Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Banku model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

36.6.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę stress-testową aktywów finansowych Grupy Kapitałowej narażonych na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2011	31.12.2010
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)*	975	3 171
Zmiana kursów WAL/PLN o 15% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	2 289	6 081

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, której wartość na dzień 30 czerwca 2011 roku wyniosła ok. 181 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2010 roku ok. 182 tysiące złotych.

Ryzyko walutowe, zarówno na dzień 30 czerwca 2011 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2010 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	30.06.2011	31.12.2010
USD	1 588	(78 916)
GBP	317	48 073
CHF	(26 640)	(18 820)
EUR	28 689	(4 035)
Pozostałe (Globalna Netto)	11 302	11 257

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 30 czerwca 2011 roku wynosił ok. 0,01%).

36.6.3. Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty miesięczne za miesiąc kończący kwartał oraz raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

36.6.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki. Przepisy te opracowywane są przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość, po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

36.7. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków; sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury sprawozdania z sytuacji finansowej, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

36.7.1. Pomiar ryzyka płynności

W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

36.7.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Grupy dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	aVista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
								30.06.2011
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	4 343 857	11 178 481	(1 479 836)	(2 528 573)	2 601 175	4 148 279	(317 020)	(17 946 363)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	4 343 857	15 522 338	14 042 502	11 513 929	14 115 104	18 263 383	17 946 363	-
								31.12.2010
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	3 207 473	14 102 549	(949 842)	(106 638)	3 800 570	5 160 414	(1 014 208)	(24 200 318)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	3 207 473	17 310 022	16 360 180	16 253 542	20 054 112	25 214 526	24 200 318	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności* Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2011 oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2011	31.12.2010
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	12 460	10 151

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2011 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,7% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. -0,5 p. p. w porównaniu do końca 2010 roku.

36.7.3. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty miesięczne za miesiąc kończący kwartał oraz raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

36.7.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość.

* Urealniona luka płynności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została wyznaczona jako suma urealnionej luki płynności PKO Banku Polskiego SA i kontraktowych luk płynności pozostałych spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

36.8. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Grupy Kapitałowej na zdarzenia od niej niezależne.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- instrumenty kontrolne,
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- tolerancja i limity na ryzyko operacyjne,
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- outsourcing.

Spółki Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

W I połowie 2011 roku został rozpoczęty proces ujednoczania rozwiązań informatycznych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BFL SA oraz w KREDOBANK SA.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników audytu wewnętrznego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu zdefiniowanych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie KRI,
- obliczenie wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne,
- analizy scenariuszowe.

Bank regularnie monitoruje:

- w ramach systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym:
  - tolerancję na ryzyko operacyjne,
  - limity na ryzyko operacyjne,
  - skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,

- w ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym:
  - wartości KRI,
  - zdarzenia operacyjne i ich skutki w podziale na obszary działania Banku,
  - efekty działań podjętych w ramach zaleceń po kontrolach zewnętrznych lub po audytach wewnętrznych,
  - jakość kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W I połowie 2011 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały 3 podmioty, to jest: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa BFL SA oraz KREDOBANK SA. Pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku i spółek zależnych Grupy Kapitałowej prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Komitet Ryzyka Operacyjnego, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- zdarzeń operacyjnych i ich skutków finansowych,
- najważniejszych projektów i przedsięwzięć z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu Banku oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

W przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego jest wysoki Bank podejmuje następujące działania:

- unikanie ryzyka – wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie, jeżeli brak jest możliwości jej zarządzania,
- ograniczanie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka, jeżeli występuje możliwość jej zarządzania i podjęcie działań ograniczających poziom ryzyka,
- transfer ryzyka – ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku.

36.9. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Grupę Kapitałową prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Grupy Kapitałowej oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

W ramach Grupy przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Grupa koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W Banku prowadzona jest identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności. Do identyfikacji ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności ujawnionych w Banku i sektorze bankowym w Polsce,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego i prowadzonych w Banku działań dostosowawczych do nowych regulacji i standardów,
- wyników kontroli zewnętrznych realizowanych w Banku,
- stanu realizacji zaleceń poinspekcyjnych KNF,
- korespondencji Banku z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności odnosi się w szczególności do następujących zagadnień:

- zapobiegania angażowaniu Grupy Kapitałowej w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienia ochrony informacji,
- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Grupy Kapitałowej w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

36.10. Zarządzanie ryzykiem strategicznym

Ryzyko strategiczne jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Pomiar poziomu ryzyka strategicznego Banku dokonywany jest poprzez ocenę wpływu wyodrębnionych w działalności i otoczeniu grup czynników, do których należą w szczególności:

- czynniki zewnętrzne,
- czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
- czynniki związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi,
- czynniki związane z działalnością inwestycyjną,
- czynniki związane z kulturą organizacji.

Monitorowanie poziomu ryzyka strategicznego dokonywane jest w Banku w okresach co najmniej rocznych.

Raportowanie ryzyka strategicznego prowadzone jest w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka strategicznego są Zarząd Banku oraz dyrektorzy zarządzający Centrali Banku.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym w Banku dotyczy przede wszystkim podejmowania działań w przypadku wystąpienia podwyższonego poziomu ryzyka strategicznego.

36.11. Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyłeń od zaplanowanego wyniku finansowego Grupy Kapitałowej wskutek pogorszenia się wizerunku Grupy Kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Grupy Kapitałowej oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty wynikającej z naruszenia wizerunku Grupy Kapitałowej.

Wskaźniki ryzyka reputacji są obliczane na podstawie rocznej oceny zidentyfikowanych w danym roku kalendarzowym negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych dla poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi do określania poziomu ryzyka reputacji Grupy Kapitałowej są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami,
- rejestr zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz zaistniałych negatywnych zdarzeń wizerunkowych pogrupowanych według kategorii zdarzeń wizerunkowych.

Monitorowanie zdarzeń wizerunkowych prowadzone jest na bieżąco i obejmuje:

- monitorowanie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów komunikacji Grupy Kapitałowej z otoczeniem pod kątem identyfikacji negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących wystąpienia albo możliwości wystąpienia zdarzenia wizerunkowego,
- rejestrowanie danych o zidentyfikowanych negatywnych skutkach zdarzeń wizerunkowych.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami informacji o poziomie ryzyka reputacji są komórki Pionu Ryzyka Bankowego.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Grupie Kapitałowej obejmuje w szczególności działania zapobiegawcze służące ograniczeniu występowania lub minimalizowaniu skali i zakresu występowania zdarzeń wizerunkowych oraz dobór efektywnych narzędzi dla działań osłonowych służących eliminowaniu, łagodzeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych na wizerunek Grupy Kapitałowej.

37. Adekwatność kapitałowa

Cele i zasady zarządzania adekwatnością kapitałową zostały szczegółowo opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok 2010. W sprawozdaniu tym została również zawarta informacja o składnikach funduszy własnych Grupy Kapitałowej wyliczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej a także o metodach kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2011 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej, będący jednym z głównych mierników adekwatności kapitałowej wzrósł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku o 0,11 p.p., co było spowodowane przede wszystkim wzrostem funduszy własnych Banku wyznaczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej.

37.1.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Na dzień 30 czerwca 2011 roku fundusze własne Grupy Kapitałowej wyliczane na potrzeby adekwatności kapitałowej wzrosły o 683 689 tysięcy złotych, głównie w skutek zaliczenia do funduszy wyniku Banku za rok 2010 po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia (w wysokości 836 209 tysięcy złotych).

Informacja o strukturze funduszy własnych Grupy Kapitałowej wyznaczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ	30.06.2011	31.12.2010
Fundusze podstawowe (Tier 1)	16 691 630	15 960 255
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	13 042 377	12 212 177
Kapitał rezerwowy	3 460 368	3 412 239
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Wynik z lat ubiegłych	(24 149)	112 297
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(72 431)	(67 406)
Wartości niematerialne	(1 781 502)	(1 802 037)
w tym wartość firmy jednostek podporządkowanych	(227 902)	(229 740)
Zaangażowania kapitałowe	(116 465)	(118 285)
Ujemne różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(137 664)	(110 720)
Udziały niekontrolujące	1 096	1 990
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 542 141	1 512 546
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	56 580	29 158
Dodatnie różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1 326	973
Zaangażowania kapitałowe	(116 465)	(118 285)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	68 647	145 928
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	18 302 418	17 618 729

37.1.2. Wymogi kapitałowe (Filar I)

Poniższa tabela prezentuje wymogi kapitałowe Grupy Kapitałowej z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wymogi kapitałowe	30.06.2011	31.12.2010
Ryzyko kredytowe	10 387 098	9 821 710
kredytowe (księga bankowa)	10 311 174	9 756 757
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	75 924	64 953
Ryzyko rynkowe	404 276	422 154
cen kapitałowych papierów wartościowych	7 808	767
szczególne cen instrumentów dłużnych	324 312	341 058
ogólne stóp procentowych	72 156	80 329
Ryzyko operacyjne	852 068	1 057 922
Łączny wymóg kapitałowy	11 643 442	11 301 786
Współczynnik wypłacalności	12,58%	12,47%

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego był głównie konsekwencją wzrostu w I półroczu 2011 roku portfela kredytowego Grupy o ok. 3,84%.

Spadek wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego wynika głównie ze spadku wartości obligacji komunalnych i korporacyjnych o ok. 3% przy jednoczesnym wzroście zobowiązań z tytułu gwarantowania emisji o ok. 26%.

Spadek wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego wynika z zastosowania po raz pierwszy dla danych Banku za czerwiec br. zaawansowanej metody wyliczenia wymogu na ryzyko operacyjne (AMA). Wartość wymogu stanowi, zgodnie z zaleceniami KNF, 75% wymogu wyliczonego dla celów porównawczych metodą Standardową (STA). Wymóg Banku za grudzień 2010 roku został wyliczony metodą standardową (STA). Wymóg na ryzyko operacyjne spółek Grupy Kapitałowej w obu okresach został wyliczony metodą podstawowego wskaźnika (BIA).

37.1.3. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Zasady wyznaczania kapitału wewnętrznego w Grupie Kapitałowej zostały opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok 2010.

37.1.4. Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39, z późniejszymi zmianami), Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA, będąca jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

Raport „Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem (Filar III) Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA według stanu na 31 grudnia 2010 roku” został opublikowany na stronie internetowej Banku w dniu 27 lipca 2011 roku.

INFORMACJE DOTYCZĄCE ZDARZEŃ NASTĘPUJĄCYCH PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

38. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

- W dniu 5 lipca 2011 roku Bank zawarł ze spółką zależną PKO Finance AB z siedzibą w Szwecji („Emitent”) umowę pożyczki, na mocy której Bank pożyczył od Emitenta środki pozyskane w drodze emisji obligacji przez Emitenta („Umowa Pożyczki”) wyemitowanych w ramach programu emisji euroobligacji, o którym Bank informował w raporcie nr 35/2008. Bank jest jedynym akcjonariuszem Emitenta. Emitent jest podmiotem powiązany z Banku w rozumieniu ustawy o rachunkowości. Przedmiotem Umowy Pożyczki jest udzielenie przez Emitenta Bankowi pożyczki w wysokości 250 milionów CHF przeznaczonej na ogólne cele finansowania Banku. Oprocentowanie pożyczki jest stałe i wynosi 3,538% p.a. Odsetki są płacone w rocznych okresach rozliczeniowych. Umowa Pożyczki została zawarta na okres 5 lat. Pożyczka nie jest zabezpieczona. Umowa Pożyczki nie przewiduje kar umownych. Łączna wartość zaangażowania Banku z tytułu umów zawartych przez Bank z Emitentem w ciągu ostatnich 12 miesięcy na dzień zawarcia Umowy Pożyczki (włączając w to jej wartość) wynosiła 3 966 milionów złotych.
- W dniu 8 lipca 2011 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA powziął informację o pozwie akcjonariusza Banku o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1/2011 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 14 kwietnia 2011 roku w sprawie wyboru Przewodniczącego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia.
- W dniu 18 lipca 2011 r. do Komisji Nadzoru Finansowego złożony został wniosek o zatwierdzenie prospektu emisyjnego Banku przygotowanego w związku z ofertą publiczną sprzedaży do 190 602 731 akcji Banku (to jest do 15,25% kapitału zakładowego Banku) oraz ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie 197 500 000 akcji serii A Banku do obrotu na rynku podstawowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
- Pozostałe zdarzenia dotyczące Spółek Grupy Kapitałowej:
  - W dniu 1 lipca 2011 roku PKO Bank Polski SA, jako jedyny wspólnik spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o., podjął uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej likwidacji z dniem 1 lipca 2011 roku. Stosowny wniosek w dniu 4 lipca br. został zgłoszony do Krajowego Rejestru Sądowego. Rozwiązanie spółki nie powoduje zmiany w zakresie działalności prowadzonej przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA.
  - W dniu 1 lipca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane przekształcenie w spółkę komandytową i zmiana nazwy spółki PKO BP Inwestycje – Nowy Wilanów Sp. z o.o. na Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Spółka komandytowa.
  - W dniu 1 lipca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane przekształcenie w spółkę komandytową i zmiana nazwy spółki PKO BP Inwestycje – Neptun Park Sp. z o.o. na Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Spółka komandytowa.

- W dniu 4 lipca 2011 roku została zawarta umowa spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa. Spółka wchodzi w skład Grupy Kapitałowej Qualia Development. Wspólnikami Spółki są: Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz) oraz Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz). Przedmiotem działalności Spółki jest działalność deweloperska. Rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nie została jeszcze zakończona.
- W dniu 21 lipca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana nowa spółka Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa, wchodząca w skład Grupy Kapitałowej Qualia Development. Wspólnikami Spółki są: Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz) oraz Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz). Przedmiotem działalności Spółki jest działalność deweloperska.
- W dniu 28 lipca 2011 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Fort Mokotów Sp. z o.o. podjęło uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej likwidacji z dniem 28 lipca 2011 rok. Likwidacja następuje w związku z zakończeniem realizacji projektu deweloperskiego.
- W dniu 8 sierpnia 2011 roku PKO Bank Polski SA podpisał z Inteligo Financial Services SA i PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA umowy warunkowej sprzedaży udziałów spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. Po spełnieniu się warunków transakcji, wskazanych w ww. umowach, Bank stanie się jedynym udziałowcem spółki PKO BP Finat Sp. z o.o.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

09.08.2011	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu Banku	..... (podpis)
09.08.2011	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu Banku	..... (podpis)
09.08.2011	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu Banku	..... (podpis)
09.08.2011	Andrzej Kołatkowski	Wiceprezes Zarządu Banku	..... (podpis)
09.08.2011	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu Banku	..... (podpis)
09.08.2011	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu Banku	..... (podpis)
09.08.2011	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu Banku	..... (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

09.08.2011

Danuta Szymańska
Dyrektor Banku

.....
(podpis)